

Universitetet i Agder
Fakultet for teknologi og realfag

E K S A M E N

Emnekode: ELE213
Emnenavn: Digital signalbehandling

Dato: 4 juni 2013
Varighet: 0900 - 1300

Antall sider inkl. forside 2

Antall vedlegg 2

Tillatte hjelpemidler: Kalkulator

Merknader:

Oppgave 1

- a) Signalet $x(t) = \cos(2\pi 100t) + \cos(2\pi 1200t)$ samples og digitaliseres med $f_s = 1000$ samp/sek. Det digitaliserte signalet sendes til en digital/analog omvandler og deretter gjennom et ideelt LP glattefilter med grensefrekvens $f_s/2$. Skriv opp et uttrykk for signalet $x(n)$ etter A/D-omvandlingen og $y(t)$ etter glattefilteret. Anta samme amplitude på signalet hele veien.
- b) Signalet $x(n) = \{1, 2, 3, 4, 2, 0, -2, -4\}$ filtreres med et filter som har impulsresponsen $h(n) = \{1, -1\}$. Finn sekvensen $y(n)$ ut av filteret. Hvilken matematisk operasjon kan vi si at dette filteret etterlikner?
- c) Et FIR filter har frekvensresponsen $H(\omega T) = [\cos(\omega T)]e^{-j\omega T}$. Finn plasseringen av poler og nullpunkter for dette filteret og skriv opp $H(z)$ for filteret. Tips: tegn $|H(\omega T)|$.
- d) Et Butterworth IIR LP filter skal ha følgende spesifikasjon:
 $f_s = 10$ ksamp/sek
< 3dB dempning ved 3kHz
> 40dB dempning ved 4kHz
Hva er den laveste orden dette filteret kan ha?
- e) Signalet $x(n) = \cos(\pi \cdot n/4)$ sendes gjennom et filter med impulsrespons $h(n) = \{-1, 0, 2, 0, -1\}$. Finn et uttrykk for signalet $y(n)$ ut av filteret.
- f) En enhetspuls (1 ved tid $n = 0$ og 0 ellers) analyseres i en 16 punkts DFT. Skisser resultatet $H(m)$. (Anta at det ikke divideres med N).
- g) Et FIR filter har transferfunksjonen $H(z) = 1 + z^{-2}$. Enhetspulsen fra punkt g) sendes inn på filteret og signalet ut fra filteret analyseres med en 16 punkts DFT. Skisser amplitudedelen $|H(m)|$ av denne DFT analysen. (Anta fortsatt at det ikke divideres med N).
- h) Et digitalt filter har to poler og to nullpunkter. Polene ligger ved $\pm 0.9j$ og nullpunktene ved ± 1 . Skisser amplituderresponsen til filteret utfra pol-nullpunkt plasseringen.
- i) Et signal $x(n)$ er samplet med $f_s = 11025$ samp/sek. Beskriv det grunnleggende prinsippet for hvordan samplingsraten kan endres til 44100 samp/sek. (Det er ikke nødvendig å beskrive en mer effektiv metode).
- j) Anta at vi har et bilde med gråtoner (verdier 0 - 255). Vi ønsker å fremheve konturene i bildet, dvs. gjøre det skarpere. Foreslå en 3 x 3 filterkjerne som kan benyttes til denne oppgaven.

Formelsamling ELE213 Digital signalbehandling

mai_2013

$$f(t) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} c_n e^{j\frac{2\pi nt}{T}} \quad c_n = \frac{1}{T} \int_{t_0}^{T+t_0} f(t) e^{-j\frac{2\pi nt}{T}} dt$$

$$h'(n) = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} H(\omega T) e^{jn\omega T} d\omega T \quad \text{for } n = 0, \pm 1, \pm 2, \dots \pm \frac{N-1}{2}$$

$$DFT: \quad F(m) = \sum_{n=0}^{N-1} f(n) W^{mn} \quad f(n) = \frac{1}{N} \sum_{m=0}^{N-1} F(m) W^{-mn} \quad W = e^{-j\frac{2\pi}{N}}$$

$$y(n) = x(n) * h(n) = \sum_{k=0}^n x(n-k) h(k)$$

$$z\text{-transform: } H(z) = \sum_{n=0}^{\infty} h(n) z^{-n} \quad H(\omega T) = H(z) \quad \text{for } z = e^{j\omega T} \quad H(\omega T) = \sum_{n=0}^{\infty} h(n) e^{-jn\omega T}$$

$$s = k \frac{z-1}{z+1} \quad \omega_a = k \tan\left(\frac{\omega_d T}{2}\right)$$

$$\cos(x) = \frac{1}{2}(e^{jx} + e^{-jx}) \quad \sin(x) = \frac{1}{2j}(e^{jx} - e^{-jx})$$

$$\sin(x) \cdot \sin(y) = \frac{1}{2}[-\cos(x+y) + \cos(x-y)]$$

$$\cos(x) \cdot \cos(y) = \frac{1}{2}[\cos(x+y) + \cos(x-y)]$$

$$\sin(x) \cdot \cos(y) = \frac{1}{2}[\sin(x+y) + \sin(x-y)]$$

$$\frac{S_{\max}}{N_{\text{kvant}}} = (1.8 + 6 \cdot B) dB \quad N_{\text{kvant}} = \frac{q^2}{12} \quad q \text{ er intervallstørrelse}$$

$$dB = 10 \cdot \lg\left(\frac{P_1}{P_2}\right) = 20 \cdot \lg\left(\frac{U_1}{U_2}\right)$$

$$\text{power} = \frac{1}{N} \sum_{n=0}^{N-1} [x(n)]^2 \quad x_{\text{rms}} = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{n=0}^{N-1} [x(n)]^2}$$

$$x_{\text{avr}} = \mu_x = \frac{1}{N} \sum_{n=0}^{N-1} x(n) \quad \sigma_x^2 = \frac{1}{N} \sum_{n=0}^{N-1} [x(n) - \mu_x]^2 \quad \sigma_x = \sqrt{\frac{1}{N} \sum_{n=0}^{N-1} [x(n) - \mu_x]^2}$$

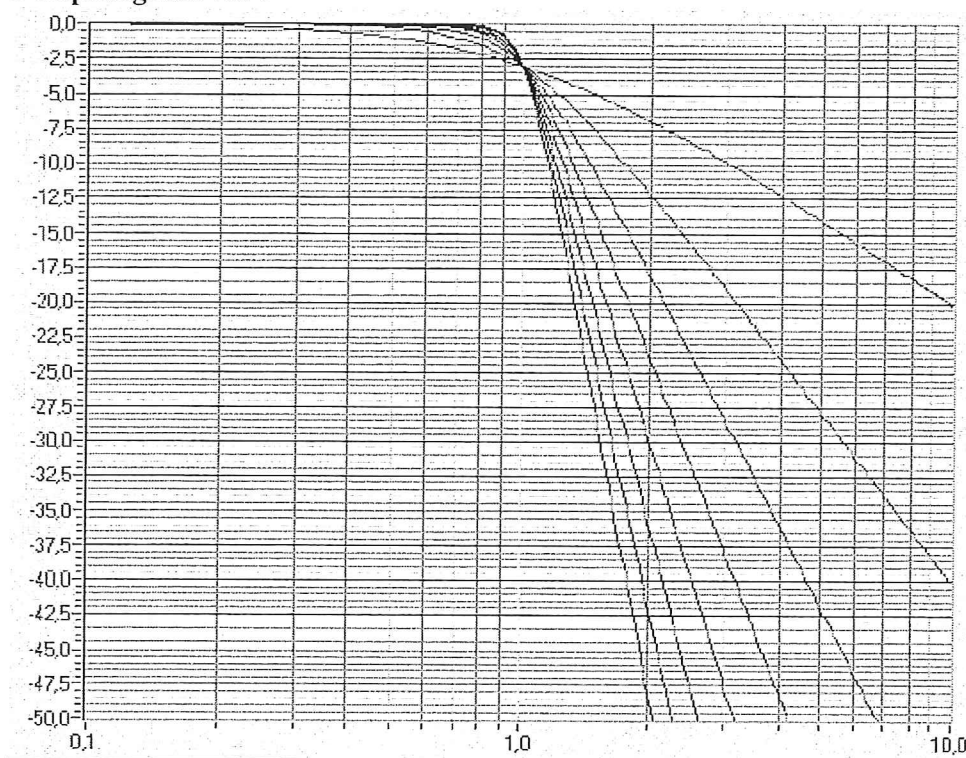
$$\sigma_{\text{avr}}^2 = \frac{\sigma_{\text{in}}^2}{N}$$

Dempning og transferfunksjoner for normaliserte Butterworth filtre

Dempningen som funksjon av vinkelfrekvens, ω , i analoge Butterworthfiltre er gitt av følgende formel:

$$\text{demp(dB)} = 10 \cdot \lg(1 + (\omega/\omega_g)^{2N})$$

Dempningskurver :

De normaliserte, analoge, LP- filtrene med grensefrekvens 1 rad/sek har følgende $H(s)$:

2.orden: $H(s) = 1/(s^2 + 1.4142s + 1)$

3.orden: $H(s) = 1/(s^2 + 1s + 1) \cdot 1/(s + 1)$

4.orden: $H(s) = 1/(s^2 + 1.8478s + 1) \cdot 1/(s^2 + 0.7654s + 1)$

5.orden: $H(s) = 1/(s^2 + 1.6180s + 1) \cdot 1/(s^2 + 0.6180s + 1) \cdot 1/(s + 1)$

6.orden: $H(s) = 1/(s^2 + 1.9318s + 1) \cdot 1/(s^2 + 1.4142s + 1) \cdot 1/(s^2 + 0.5176s + 1)$

7.orden: $H(s) = 1/(s^2 + 1.802s + 1) \cdot 1/(s^2 + 1.2470s + 1) \cdot 1/(s^2 + 0.4450s + 1) \cdot 1/(s + 1)$

8.orden: $H(s) = 1/(s^2 + 1.9616s + 1) \cdot 1/(s^2 + 1.6630s + 1) \cdot 1/(s^2 + 1.1112s + 1) \cdot 1/(s^2 + 0.3902s + 1)$